

próba dokonania syntezy teologiczno-praktycznej. Niektóre badane fragmenty uzupełnia historia interpretacji. Każdy fragment zamyka spis bibliografii szczegółowej, dotyczącej zagadnień związanych z analizowanym fragmentem. Do objaśnienia tekstu zastosowano kilka metod. Oprócz stosowanej najczęściej w egzegezie metody historyczno-krytycznej wprowadzono również niektóre elementy popularnych dziś metod: lingwistycznej i retorycznej.

Komentarz jest adresowany głównie do tych, którzy zajmują się nauką egzegezą krytyczną, do studentów nauk biblijnych, a także do tych wszystkich czytelników, których interesuje problematyka biblijna. Autor nie chciał zrezygnować z oryginalnej pisowni greckiej lub hebrajskiej, uważając, że jest to konieczne w komentarzu naukowym. Ci, którzy nie znają języka greckiego, znajdą wyjaśnienie każdego słowa lub zwrotu greckiego w języku polskim.

Autor dobrze wykonał postawione przed sobą zadanie. Podjął się mozolnej pracy i zrealizował swój cel. Opracowanie nowoczesnego komentarza do Pierwszego Listu św. Pawła do Koryntian nie było przedsięwzięciem łatwym. W dzisiejszych czasach rośnie potrzeba głębszego poznania Pisma Świętego i jego nauki. List do Koryntian zawiera bardzo ważne i potrzebne wskazówki dla człowieka XXI wieku, dlatego też to opracowanie przybliży nauczanie św. Pawła i umożliwi głębsze zrozumienie działania Boga w codzienności.

Ks. Krzysztof Wojtkowiak

WŁODZIMIERZ WOŁYNIEC, *Tajemnice Boga i człowieka w teologii Jana Pawła II*, Wydawnictwo TUM, Wrocław 2009, ss. 104.

DOI: 10.34839/wpt.2010.18.2.287-288

Ks. Włodzimierz Wołyniec, profesor i wykładowca Papieskiego Wydziału Teologicznego, zaprasza w swojej pracy do odkrywania tajemnicy chrześcijaństwa w nauczaniu sługi Bożego Jana Pawła II. Autor ukazuje nam niektóre myśli nauczania tego wielkiego Papieża jako wybitnego teologa, który rozważania teoretyczne potrafi łączyć z praktyką własnego życia.

Punktem wyjścia, a zarazem głównym tematem refleksji teologicznej wyrażonej w interesującej nas książce jest znaczenie miłości. Jest ona tajemnicą objawiającą się stopniowo człowiekowi. Występująca w Trójjedynym Bogu, uobecnia się wśród nas w osobie Jezusa Chrystusa. Dzięki temu człowiek odnajduje właściwe miejsce miłości w swoim życiu. Tajemnicę miłości Trójcy Przenajświętszej w sposób szczególny możemy spotkać w Eucharystii. Jest ona przede wszystkim działaniem i dziełem Boga, o czym przeczytamy w drugiej części tej interesującej pozycji. Znajdujemy tutaj konkretne wskazania, dzięki którym wzrasta nasza świadomość uczestnictwa we Mszy Świętej oraz uczenie się na niej miłości. Owocowanie miłości wyrażone jest przez budowanie jedności zarówno w komunii między dwoma osobami, jak i w jedności wspólnotowej występującej między wieloma podmiotami. Jedność ta, opisana przez autora w kolejnym rozdziale, dotyczy nie tylko rzeczywistości doczesnej, ale łączy też Kościół na ziemi z Kościołem niebieskiego Jeruzalem. Tajemnica Boga i człowieka w ujęciu nauczania Jana Pawła II wyraża zawierzenie się Kościoła Maryi, o czym traktuje ostatni rozdział książki księdza Wołyńca. Autor przypomina podstawowe argumenty, którymi kierował się sługa Boży w swojej mariologii, przypominając czytelnikowi o osobistym zawierzeniu się Maryi przez tego wielkiego Papieża.

Ksiądz profesor dwukrotnie w swojej pracy (zresztą całkiem słusznie) przypomina nam myśl Jana Pawła II, która – jak się wydaje – spina wywody poruszone w książce: „Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją”.

Lektura obfituje w liczne dokumenty papieskie, co może być zachętą do wracania, a z pewnością i odkrywania na nowo spuścizny teologicznej, jaką zostawił nam Ojciec Święty Jan Paweł II.

Ks. Piotr Żukowski

MAGDALENA JÓŹWIAK, *„Kwestie hebrajskie w Księdze Rodzaju” św. Hieronima. Przekład i komentarz*, Wydawnictwo TUM, Wrocław 2009, ss. 208.

„W kradzionych godzinach długich nocy zimowych, przy świetle lampy zabiera się jeszcze do swych komentarzy” (s. 10).

Wyżej przytoczone słowa odnoszą się do Księcia Egzegetów, za którego uchodzi Św. Hieronim, o którego osobie i jednym z wielu jego komentarzy biblijnych traktuje praca Magdaleny Józwiak pod tytułem *„Kwestie hebrajskie w Księdze Rodzaju” św. Hieronima. Przekład i komentarz*. Książka ukazała się w Wydawnictwie Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej w roku 2010, w serii „Bibliotheca Biblica”, której redaktorem naukowym jest ks. prof. Mariusz Rosik z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, i liczy 204 strony. Autorka książki jest doktorantką Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego i Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Ukończyła Studium Kultury i Języków Żydowskich przy Uniwersytecie Wrocławskim. Wykłada język hebrajski biblijny na UW i nowohebrajski w Szkole Języków Antycznych i Orientalnych przy Wydziale Filologicznym UW.

W związku z nikłą znajomością języka łacińskiego w dzisiejszych czasach Magdalena Józwiak postanowiła przybliżyć człowiekowi XXI wieku refleksje św. Hieronima odnoszące się do treści pierwszej księgi Starego Testamentu. Celem najbliższym i najważniejszym tej pracy jest przetłumaczenie z języka łacińskiego na język polski *Kwestii hebrajskich w Księdze Rodzaju* św. Hieronima. Przedsięwzięcie to wydaje się uzasadnione, ponieważ do tej pory dzieło to nie doczekało się jeszcze opracowania na gruncie polskim. Ze względu na takie ujęcie tematu autorka pochyliła się w niniejszej pracy nad tym konkretnym komentarzem, nie poddając dogłębnej analizie całej twórczości autora Wulgaty. Praca Hieronima dąży do ustalenia najbardziej prawdopodobnej wersji tekstu i taki sam cel przyświeca tłumacze, która zmaga się z tekstem łacińskim, niekiedy greckim i pojedynczymi wyrazami hebrajskimi, aby jak najlepiej oddać po polsku te różnice pomiędzy danymi przekładami, które akcentuje św. Hieronim. Podstawą źródłową owej pracy jest przede wszystkim Pismo Święte, a także pisma ojców Kościoła, dzieła autorów klasycznych, nadto liczne opracowania traktujące o osobie Hieronima. W większości pracy autorka stosuje metodę filologiczną. W rozdziale pierwszym i drugim zastosowano elementy metody historycznej. Drogę tę wyznaczają trzy rozdziały rozprawy. Pierwszy z nich zawiera w swej treści podstawowe punkty życiorysu św. Hieronima i wprowadza czytelnika w epokę, w której przyszło żyć wielkiemu egzegecie i bibliście. Tu opisuje się pracę Hieronima nad przekładem Biblii, wymienia i pokrótce charakteryzuje dzieła, które dotrwały do naszych czasów. Rozdział drugi jest